

Biologický průzkum parku v Onšově z hlediska vlivu na biodiverzitu vybraných skupin organizmů

Lokalita: Domov důchodců Onšov

Název zadavatele:	Kraj Vysočina, Domov důchodců Onšov
Zpracovatel:	ZO ČSOP Kněžice, Kněžice 109, 67521 Okříšky
Osoba pověřená realizací:	Ing. Václav Křivan, vaclav.krivan@chaloupky.cz

1. Metodika

Savci

Při průzkumu jsem se zabýval pouze zvláště chráněnými druhy savců se zjevnou vazbou na stromy. Průzkum byl zaměřen především na netopýry, neboť u této skupiny byl nejpravděpodobnější výskyt a významné ovlivnění biotopu při úpravě parků. Potenciálně dotčeným druhem by mohla být veverka obecná (*Sciurus vulgaris*). Průzkum byl prováděn v odpoledních až nočních hodinách, vzhledem k časovým možnostem byla lokalita navštívena pouze jednou a to dne 21.7.2017. Cílem bylo postihnout tu část netopýří fauny, která by zde případně měla letní kolonie, a kde by zároveň výskyt do pozdního léta nasvědčoval možnosti zimování v dotčené lokalitě. Před setměním byla vždy provedena obhlídka stromů, vytipování pravděpodobných míst výskytu, případně lokalizace přítomných kolonií podle zvukových projevů. V době setmění byl sledován přímý výlet netopýřů z vytipovaných stromů či jejich skupin. Po úplném setmění byla provedena determinace druhů dle vydávaných ultrazvukových echolokačních signálů, k jejich poslechu byl využit detektor Pettersson D240x v režimu heterodyning, případně time expansion. Determinace byla prováděna pouze přímo v terénu, bez záznamu zvuků a jeho pozdější analýzy.

Bezobratlí

Průzkum byl z hlediska bezobratlých zaměřen zejména na ověření výskytu zvláště chráněných, ohrožených nebo regionálně významných druhů s přímou vazbou na stromy. Jedná se zejména o saproxylické druhy, zejména s vazbou na starší stromy a prostředí stromových dutin, stromové houby nebo xylofágní druhy.

2. Výsledky a doporučení

Obratlovci

Netopýři

prokázané druhy:

netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*) (SO) – na lokalitě byla během jedné kontroly zaznamenána letová aktivita cca 3-5 jedinců. Kolonie nebyla zjištěna.

netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*) (SO) – pozorováno bylo několik jedinců, vzhledem k vyšší aktivitě je možné předpokládat kolonii v prostoru parku nebo v blízkém okolí, která však nebyla nalezena.

stručný komentář:

Oba druhy zjištěné v parku mohou být vázány na stromové úkryty a u n. hvízdavého je to velmi pravděpodobné.

Bezobratlí

Výskyt zvláště chráněných druhů nebyl zaznamenán.

Z významnějších druhů saproxylických brouků byl zjištěn výskyt tesaříka *Rhamnisium bicolor* (VU). Výskyt byl zjištěn v několika stromech velkými dutinami avšak ne přímo v řešeném území. Jeho výskyt přímo v parku je však také možný. Ostatní zjištěné druhy patří k běžným zástupcům bez vyhraněných nároků na prostředí.

Přehled zjištěných saproxylických druhů brouků s vazbou na staré listnaté stromy:

zlatohlávek hladký (*Potosia cuprea*) (Scarabaeidae) – hojný
potemník *Allecula morio* (Tenebrionidae) – hojný
potemník *Cylindronotus aeneus* (Tenebrionidae) – hojný
potemník *Scaphidema metallicum* (Tenebrionidae) – hojný
tesařík *Rhamnisium bicolor* (Cerambycidae) (VU*) – vzácný

* Červený seznam bezobratlých – VU – zranitelný

3. Zhodnocení navržených opatření a jejich vliv na zjištěné ZCHD

Navržený zásahy lze hodnotit z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů jako přijatelné, zejména proto, že v okolí parku v nivě Martinického potoka se vyskytuje dostatek vhodných biotopů podobného charakteru. Celkový charakter prostředí v lokalitě tak nebude změněn a lze předpokládat, že nedojde k narušení biotopu zvláště chráněných druhů. Kácení je však nutné provést s ohledem na možnost výskytu stromových druhů netopýrů, zejména netopýra rezavého, který může být v dutinách i v zimním období. Negativní vliv ptáky se při kácení mimo vegetační dobu nepředpokládá, obecně je vhodné zachovat na stromech při zdravotním řezu část suchých pahýlů a silnějších větví s dutinami po šplhavcích, pokud tomu nebrání provozní bezpečnost.

Obecná doporučení:

- mladší stromy bez dutin a defektů je možno kácet v navrženém rozsahu bez omezení
- v případě kácení větších stromů, zejména s přítomností dutin po šplhavcích, rozsáhlejších dutin či prasklin je vhodné tyto části kmenů či kosterních větví ponechat v delších kusech a umístit na vhodné místo v parku, kde budou ponechány do stádia rozpadu
- při provádění zdravotního řezu je vhodné ponechávat část suchých větví v podobě kratších pahýlů, pokud je to z bezpečnostního hlediska možné
- před kácením nebo ořezem stromů s dutinami je vhodné provést prohlídku s cílem zjištění případného výskytu zimujících netopýrů a v případě jejich zjištění provést aplikaci jednostranných uzávěrů pro minimalizaci rizika likvidace jedinců v dutinách
- termín kácení rizikových stromů je nejvhodnější v období října až listopadu v teplejších obdobích, kdy je ještě patrná aktivita netopýrů a lze tak bezprostředně před kácením potvrdit nebo vyloučit obsazení dutin zejména netopýrem rezavým
- jako obecné opatření na podporu biodiverzity lze doporučit ponechávání pařezů, tam kde tomu nebrání závažné důvody (nová výsadba, terénní úpravy apod.)